

LITTERATURNYT

Åbenrå annaler. 1524, 1584—1694. Ved Niels Black Hansen. (Historisk samfund for Sønderjylland, 1954). 72 s.

I den skriftrække, der udgives af »Historisk samfund for Sønderjylland«, er som nr. 14 udsendt et hefte indeholdende en række optegnelser af de to Åbenrå provster, Johs. Generanus og Georg Hübschmann. Den store mængde af optegnelser daterer sig fra årene 1588—1613 og 1632—71; fra de øvrige i titlen anførte år findes kun ganske enkelte notitser. Hovedparten af optegnelserne har iøvrigt form af kirkebogsindførsler, der giver oplysninger om fødsler, vielser og dødsfald, specielt indenfor samtidens åbenråske borgerskab og sønderjyske gejstlighed. Det stof i annalerne, som skyldes provst Hübschmann, findes da også gennemgående i mere udførlig form i Åbenrås ældste kirkebog, som provsten påbegyndte 1631. Udover det personalhistoriske stof indeholder årbøgerne en del materiale til belysning af tidens og byens almindelige historie, men noget væsentlig nyt bringer det ikke for dagen. Årbøgerne har altså først og fremmest interesse som personalhistorisk kildekrift, men som sådant må der til gengæld også tillægges dem stor værdi. De udgør et smukt sidestykke til et andet værdifuldt personalhistorisk kildekrift fra hin tid, nemlig den flensborgske organist, Johs. Reinhusens optegnelser fra årene 1558—1604, der for mange år siden fra tysk side blev udgivet under titlen »Annales Flensburgenses«, og vil ligesom disse være et uundværligt hjælpemiddel for enhver, der beskæftiger sig med det 16. og 17. århundredes sønderjyske personalhistorie.

Foruden den originale tekst, der er affattet på latin og tysk, indeholder »Åbenrå annaler« en fuldstændig oversættelse af denne, fyldige noter og et personregister. De mange problemer, som tekstlæsningen har frembudt, synes klaret med stor dygtighed, og selvom visse enkeltheder i oversættelse og noter kan diskuteres, rummer disse dele af arbejdet næppe mange holdepunkter for kritik, præget som de er af den mest gennemførte omhu og et helt imponerende opbud af lærdom. Så indbyder registret i højere grad til kritik; i hvert fald er der konstateret adskillige mærkværdigheder og oplagte fejl i det. De kan dog ikke lægges udgiveren til last, idet det af indledningen til skriftet synes at fremgå, at udarbejdelsen af registret ikke er hans værk.

Aage Bonde.

A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: Candidati og examinati juris 1736—1936. Candidati politici 1852—1936. Candidati actuarii 1922—1936. I. (Gad, 1954). 445 s.

Mon ikke året for den juridiske embedseksamens indførelse ved Københavns universitet, 1736, er et af de mere faste i de fleste historikers bevidsthed? Formålet med den nye eksamen var at forsyne landet med »ærlige prokuratorer og lovkyndige dommere såvel i under- som i overret«. Regeringen var dog klar over, at det ville tage lang tid, før behovet var dækket, og som en slags nødordning åbnede man derfor mulighed for ikke akademikere til at tage en såkaldt dansk-juridisk eksamen, hvorefter sådanne kandidater med titel af *examinatus juris* kunne drive sagførervirksomhed. Nødordningen kom til at